

רע"פ 3001/20 - פלוני נגד פלוני, היועץ המשפטי לממשלה

בבית המשפט העליון

רע"פ 3001/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבים: 1. פלוני
2. היועץ המשפטי לממשלה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בע"ו 41932-01-20 וע"ו 48165-01-20 מיום 19.4.2020 שניתן על ידי השופט העמית ש' ברלינר

בשם המבקש: עו"ד לוליק אסל

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט העמית ש' ברלינר) בע"ו 41932-01-20 וע"ו 48165-01-20 מיום 19.4.2020, בגדרונדחוערעוריהם שלהמבקששול המשיב 2עלהחלטת הוועדה הפסיכיאטרית המיוחדת (השופט בדימוס א' שיף, הקרימינולוג א' סלע, והפסיכיאטר ד"ר ח' אורן; להלן: הוועדה המיוחדת) מיום 14.1.2020, לאשר למשיב לצאת מבית החולים לחולי נפש "שער מנשה" (להלן: בית החולים), בו הוא שוהה באשפוז כפוי, לחופשות בתנאים מגבילים.

עמוד 1

2. נגד המשיב הוגש לבית המשפט המחוזי מרכז-לודכתב אישום (בתפ"ח 16779-10-09), אשר ייחס לו עבירה של רצח, לפי סעיף 300(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, כנוסחו אז, ועבירה של ניסיון לרצח לפי סעיף 305 לחוק זה.

לפי המתואר בכתב האישום, ביום 9.10.2009 רצח המשיב את אמו באמצעות 66 דקירות סכין, ולאחר מכן פנה לביתו של המבקש, אחיו, החל לדקור אותו בצווארו, ואיים עליו כי יהרוג אותו ואת בתו התינוקת.

3. ביום 3.3.2010, נקבע בבית המשפט המחוזי (סגן הנשיא א' טל והשופטים א' סטולרור' לורך), בהסכמת הצדדים, כי המשיב ביצע את המעשים המיוחסים לו. עם זאת, נוכח חוות הדעת הפסיכיאטריות שהוגשו בעניינו, ובהתאם להוראת סעיף 170(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, הופסק ההליך הפלילי שהתנהל נגדו, ובית המשפט הורה על אשפוזו בבית חולים פסיכיאטרילפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן: החוק).

4. מעת לעת נדון עניינו של המשיב בפני הוועדה המיוחדת, בהתאם להוראות סעיף 28 לחוק ואושרו לו חופשות מוגבלות בתנאים שונים.

5. עניינה של הבקשה דנן הוא בהחלטת הוועדה המיוחדת מיום 14.1.2020 במסגרתה הוחלט לשחרר את המשיב באופן קבוע לחופשות קצרות בתנאים מגבילים שיפורטו בהמשך.

במסגרת דיוניה פגשה הוועדה את המשיב, התרשמה ממנו באופן בלתי אמצעי וקיבלה את עמדתה של מנהלת המחלקה השיקומית בבית החולים לגביו. בנוסף, שקלה הוועדה את בקשת המבקש, שהיה מיוצג בפניה, שלא לשחרר את המשיב עקב מסוכנותו.

בתום דיון שנערך בוועדה המיוחדת נקבעו הדברים הבאים, אשר מפאת חשיבותם לטענותיו של המבקש מצאתי להביא את עיקריהם כלשונם:

"מקובלת עלינו עמדת מנהלת המחלקה, כי המסוכנות הנשקפת מהמטופל לעצמו ולאחרים היא נמוכה.

מזה קרוב לשנה, המטופל נמצא בתעסוקה מוגנת ... בתוככי בית החולים, הוא מתפקד ברמה גבוהה, הדיווחים אודותיו הינם חיוביים. לא למותר לציין כי [התעסוקה המוגנת של המבקש] כוללת אפשרות של מגע עם סכינים. [...]

לא נעלמה מעינינו בקשת קרבן העבירה ... אך לא מצאנו ביסוס ממשי לחששותיו של נפגע העבירה.

נראה גם כי התנאים המיוחדים שבהם התננו את מתן החופשות, מבטיחים, ככל שהדבר ניתן, את בטחונו של קורבן העבירה".

לאור האמור, הוחלט לשחרר את המשיב שלוש פעמים בחודש לחופשה בת שלוש שעות, בליווי צמוד, בהתאם

לשיקול דעת המנהל הרפואי של בית החולים, במסגרת פעילות מסוימת במתנ"ס עירוני; ופעם אחת בחודש, לחופשה בת 4 שעות בתנאים דומים, כאשר שעה אחת מתוכה מוקדשת ל"סידורים".

6. ערעוריהם של המבקש ושל היועץ המשפטי לממשלה על החלטת הוועדה המיוחדת, נדונו במאוחד ונדחו.

בית המשפט המחוזי עמד תחילה על העובדה כי סוגיית יציאתו של המשיב לחופשות נדונה בעבר והוכרעה בפסק דין חלוט במסגרת ו"ע 19-17640-06 מיום 30.7.2019, שבגדרו נדחו ערעוריהם של המבקש ושל היועץ המשפטי לממשלה על החלטת הוועדה לאשר את שחרורו של המשיב לחופשה מדי חודש, בת שש שעות, עם מלווה, על מנת לבקר את אביו שהיה חולה באותה עת.

באותו עניין נקבע כי אמצעי הזהירות הקפדניים הננקטים בשחרורו של המשיב כוללים את האיסור לשהות באזור מגוריו של המבקש; ליווי צמוד של המשיב על ידי איש משטרה; ועדכון שוטף של המשטרה, של המבקש ושל בא-כוחו על מהלך הדברים בחופשה. בנסיבות אלו, ולאור חופשות קודמות שעברו ללא תקלה, נקבע כי החלטתה הנוכחית של הוועדה המיוחדת לשחרר את המשיב לחופשות היא החלטה סבירה.

עם זאת, בשל טיבה של הוועדה המיוחדת, שהחלטותיה אינן סופיות אלא תקופתיות, פנה בית המשפט המחוזי לבחון האם חל שינוי במצבו של המשיב ממועד מתן פסק הדין החלוט שניתן בעניינו, באופן שעשוי להצדיק את קבלת הערעור.

בהקשר לכך עמד בית המשפט המחוזי על הנתונים שהיו בפני הוועדה המיוחדת בבואה להחליט את ההחלטה נשוא בקשה זו, ובין היתר, כי לא חל שינוי במסוכנותו של המשיב מאז שעבר בדיקת מסוכנות מסוג HCR-20 (להלן: "בדיקת המסוכנות") באוקטובר 2018; כי המשיב יצא למספר חופשות על מנת לבקר את אביו וכולן הסתיימו ללא בעיות; כי יצא לאחר מותו של אביו להשתתף בטקס אזכרה ליום ה-30 למותו והחופשה עברה ללא תקלות; וכי מנהלת המחלקה השיקומית בבית החולים הבהירה כי המשיב "נמצא בשלבי הפוגה של מחלתו", וכי מסוכנותו לאחרים "נמוכה".

נוסף על כך, תואר כי הוועדה המיוחדת קיימה דיון ארוך ויסודי, במהלכו המשיב ענה באופן ענייני לשאלותיה ואף ציין כי הוא מעוניין לשקם את יחסיו עם המבקש.

לבסוף צוין כי מאז ניתנה החלטת הוועדה המיוחדת, הספיק המשיב לצאת לשתי חופשות בהתאם לתנאים שנקבעו על ידה, ובסך הכול, מיום שבו אושרו לו חופשות לראשונה, יצא המשיב ל-14 חופשות אשר כולן עברו ללא תקלה.

לאור האמור, נקבע כי דיוני הוועדה המיוחדת היו מקיפים ויסודיים, מסקנתה תואמת את החוק והפסיקה, וממילא אין מקום להתערב בה. בסיכומם של דברים נקבע כך:

"לאחר 10 שנים של אשפוז וטיפול, לאורך זמן מספיק, המסוכנות הנשקפת לזולת עקב ההיתר שניתן לו לצאת לחופשות מוגבלות בזמן, במקום, בליווי, ואמצעי זהירות נוספים, [מוערכת לאחר בירור יסודי ומעמיק, על ידי גוף אחראי, הוועדה המיוחדת, וכך גם על ידי בית משפט זה, כמסוכנות נמוכה בגדר נמוכה ביותר, שמא יקרה רע ל[מבקש], או לציבור".

7. מכאן הבקשה שלפניי, שבה נטען כי על מנת לעמוד בתנאי הקבוע בסעיף 28ג(ג) לחוק נדרש כי הוועדה המיוחדת תקבע כי יש במצבו הנפשי של החולה כדי לשלול ברמת ודאות גבוהה את מסוכנותו, ולא די שתקבע כי רמת הסיכון מצדו נמוכה.

לטענת המבקש, דרישה זו עולה הן מלשון החוק, והן מדברי ההסבר להצעת החוק שבהם נכתב כי ההוראה המוצעת בסעיף 28ג(ג) נועדה להבנות את שיקול הדעת של הוועדה הפסיכיאטרית המיוחדת באשר למי שהוא שמו ברצח או בניסיון לרצח, בשל המסוכנות הפוטנציאלית הטמונה בשחרור נאשמים אלו לחופשות. לשיטתו, "מסוכנות 'נמוכה' מעידה על כך שיש מסוכנות ... ובדיוק בשל כך דרש [ה] מחוקק כי הוועדה תשלול את המסוכנות ברמת ודאות גבוהה [ההדגשה במקור י' א']".

בשולי הבקשה נטען כי לא נערכה למשיב בדיקת המסוכנות המומלצת באתר משרד הבריאות.

8. דין הבקשה להידחות.

כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן רק מקום בו הבקשה מעוררת שאלה בעלת חשיבות ציבורית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או כאשר קיים חשש לעיוות דין מהותי או אי צדק קיצוני (רע"פ 9724/16 פלוני נ' פלוני, פסקה 12 לחוות דעתו של השופט א' שהם (12.6.2017); רע"פ 5494/19 רנד נ' מדינת ישראל, פסקה 8 ((22.8.2019)).

לא מצאתי כי הבקשה מעוררת שאלה משפטית שיש לה חשיבות ציבורית רוחבית, ואף לא כי נגרם למבקש עיוות דין או אי צדק, ודי בכך כדי לדחות את הבקשה.

9. דין הבקשה להידחות אף לגופה.

טענותיו של המבקש נדונו הן בפני הוועדה המיוחדת והן בפני בית המשפט המחוזי, אשר הבינו לליבו של המבקש, אך הבהירו כי אין לחששותיו בסיס עובדתי נוכח מצבו הנפשי היציב של המשיב וההגבלות המוטלות עליו בחופשותיו המצומצמות, ובין היתר, ליווי צמוד, ריחוק ממקום מגורי המבקש ועדכונו באופן רציף על מהלך החופשה.

סעיף 28ג(ג) לחוק קובע כי:

"ועדה מיוחדת תאשר לחולה חופשה לפי סעיף זה, רק אם סברה כי חל שינוי יסודי, בסיסי ורציף, לאורך זמן, במצבו הנפשי של החולה, וכי יש בו - בשים לב לתנאי השחרור והפיקוח - כדי לשלול ברמת ודאות גבוהה את מסוכנותו של הנאשם לשלום הציבור, לאנשים מסוימים או לעצמו".

בעניין זה מקובלת עלי עמדת בית המשפט המחוזי שציין כי מומחים מתחום הפסיכיאטריהעשויים להימנע מלציין במכתביהם את סיווג המסוכנות כ"נמוכה מאוד" או כ"בלתי קיימת", בפרט כאשר מדובר בחולה שביצע מעשי רצח. על הוועדה המיוחדת מוטל לבחון את דרגת מסוכנותו של החולה, כך שלא תתאפשר יציאתו לחופשה אם לא נשללה מסוכנותו ברמת ודאות גבוהה. הוועדה אינה יכולה - ואף לא מוטל עליה - לקבוע כי אין כל מסוכנותמצד הנאשם.

10. בנסיבות דנן, דנה הוועדה המיוחדת בעניינו של המשיב ביסודיות הראויה וקבעה כי ניתן לשחררו לחופשות קצרות, בתנאים המגבילים שפורטו לעיל, רק לאחר שהשתכנעה כי מסוכנותו נשללה ברמת ודאות גבוהה (והשוו לרע"פ 4698/19 פלוני נ' פלוני, פסקה 10 (12.7.2019), שם נדחתה בקשת המבקש לרשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 4.7.2019 על שחרורו של המשיב לחופשה חד-פעמית בת 6 שעות).

יצוין, כי בדיון קודם שערכה הוועדה המיוחדת בענין שחרורו של המשיב לחופשות, כשנה לפני ההחלטה דנן(ביום 9.10.2018), התנגד יושב הראש לשחרור המשיב, וסבר בדעת מיעוט כי: "בשלב זהאין ליתן למטופל [המשיב י' א'] חופשות שכן טרם חלף זמן המאפשר לשלול בוודאות גבוהה את מסוכנותו לאחרים" [ההדגשות שלי י' א']. בחלוף שנה, סבר יושב ראש הוועדה כי בשלה העת לאשר את יציאתו של המשיב לחופשות, וזאת לאחר שמסוכנותו של המשיב נשללה, אף לדעתו, ברמת וודאות גבוהה.

חזקה אפוא על הוועדה המיוחדת כי שקלה את שיקוליה המקצועיים תוך בחינת כל ההיבטים הנדרשים, בטרם התקבלה החלטתה.

11. בשולי הדברים, לא מצאתי ממש בטענה כי לא בוצעה למשיב בדיקת מסוכנותבשנית. המבקש לא צירף לבקשה חוות דעת מומחה אשר ניתן ללמוד ממנה על הצורך בבדיקה חוזרת שכזו, ולא הצביע על מקור חוקי בדבר הצורך בבדיקת מסוכנות נוספת מעבר לזו אשר נערכה למשיב בשנת 2018.

12. לא נעלמה מעיני מצוקת המבקש,החרדמפני שחרורו של המשיב מאשפוז,ובצדק,נוכח ניסיון העבר. עם זאת, הוועדה המיוחדת בדקה את מסוכנותו של המשיב ביסודיות הראויה וקבעה את אשר קבעה. בנסיבות אלו לא מצאתי כל פגם בהחלטתה של הוועדה המיוחדתאובפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

13. הבקשה נדחית אפוא.

ניתנה היום, ג' בסיון התש"ף (26.5.2020).

שׁוֹפֵט

עמוד 6

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©